

Тема. Ознайомлення з символікою розписів писанок. Писанка

Мета: *навчальна:* ознайомити учнів із традиціями писанкарства в Україні, колірною гамою та символікою писанок різних регіонів України, розкрити зміст деяких писанкових символів;

розвивальна: розвивати уяву, фантазію, вміння аналізувати, застосовувати набуті знання у практичній діяльності; формувати естетичні почуття, смак; активізувати ініціативу учнів;

виховна: виховувати почуття національної гордості за свій народ, його культуру, мистецтво, дбайливе ставлення до традицій українського народу.

Хід уроку

I. Організація класу.

II. Основна частина

2.1. Повідомлення теми уроку

- А щоб дізнатися тему нашого уроку, пропоную вам відгадати загадку:

Як уродилася – то була біла,

Тепер розписали мене вміло.

Розмалювала Яринка бочки

У жовті й червоні дрібні квіточки (*Писанка*)

- Яке велике християнське свято святкується навесні? (*Пасха*)

- Сьогодні ми спробуємо стати майстрами декоративного розпису і створимо прекрасні писанки.

2.2. Актуалізація опорних знань.

1. Вправа «Мікрофон»

-Я впевнена, що кожна українська родина з нетерпінням чекає цього великого християнського свята. Розкажіть, які традиції святкування Великодня є у ваших сім'ях.

2. Мозковий штурм «Що ти знаєш про писанку»

- Що таке писанка?

- Символом чого вона є? (*символ весни, сонця, повернення природи до життя.*)

- Чим її розфарбовували у давнину? (*Давніми художниками для декорування писанок використовувались саморобні фарби, які виготовлялись з кори та плодів дерев, трав і квітів*)

Більш детально про писанкарство ми сьогодні дізнаємося на уроці.

2.3. Ознайомлення з новим матеріалом

Писанка – це шедевр мініатюрного живопису, у якому український народ виявив здатність до творчого осмислення і художнього узагальнення навколишнього світу. Історія писанки і писанкарства давня, їх витоки сягають доби первісно-родового ладу, за кілька тисячоліть до нашої ери.

Писанкарство – це мистецтво створення і прикрашання писанки. Кожен регіон України мав свої традиції у використанні кольорів та візерунків, що відрізняло їхні писанки одну від одної.

Розглянемо писанки в різних регіонах України.

- На Буковині популярністю користуються геометричні орнаменти та, здебільшого, доволі великі малюнки. Серед орнаментів тут популярні смужки та розети, зображені на темному червоному або чорному фоні.

- Мешканці Прикарпаття люблять жовті, оранжеві, червоні та чорні кольори. На місцевих писанках є багато різнобарвних елементів. Зокрема, можна зустріти зображення церков і хрестиків, свастики та розп'яття зі схематично зображеною людиною.

- Писанки Поділля досить стримані. Зазвичай їх роблять чорними, що символізує родючу землю. Використовують також й інші темні барви, на кшталт фіолетового чи коричневого. Сам візерунок наносять чорними, червоними та білими кольорами. Рідше — жовтими та зеленими.

- У Полтаві, наприклад, яєчка розфарбовують білими, жовтими та зеленими барвами, з червоним, коричневим, чорним і зеленим розписом. Різноманіття рослинних орнаментів тут доповнюється зображеннями людей і тварин.

- В Запоріжжі люблять рослинні орнаменти. Зображують їх за допомогою широких ліній чорного та червоного кольору.

- На Дніпропетровщині майстри поєднують геометричні та рослинні орнаменти, використовуючи насичені кольори.

Є різні види писанок:

- крашанки — яйця, пофарбовані в один колір;
- мальованки – розмальовують за допомогою пензля;
- крапанки – віск чи фарбу наносять краплинами;
- дряпанки – зображення видряпують гострим предметом.

Кожен колір на писанці має певне символічне значення

Чорний колір – символ землі, плодючості.

Червоний колір – радість, любов, життя.

Білий — чистота.

Жовтий колір - достигле зерно, достаток, врожай, сонце.

Блакитний - небо, повітря, воду, здоров'я.

Зелений - колір весни, воскресіння природи, багатства рослинного і тваринного світу.

Коричневий колір позначав матір-землю.

- Писанки прикрашали орнаментальними візерунками, побудованих на ритмічному повторенні різних елементів.

Геометричні – хрест, кружальця, трикутники, ромби, лінії, кривульки.

Рослинні – ружа, сосонка, квітка, букет, дубові листочки

Тваринні – олень, кінь, пташка, риба, баранячі ріжки

Солярні (космічні) – сонце, зірки, триніг, меандр (геометричний орнамент з безперервної кривої або ламаної лінії у вигляді спіралі).

- Писанку як витвір декоративного мистецтва дуже поважали в народі. У Канаді, де багато українських переселенців, поблизу міста Калгарі красується різнокольоровими барвами 10-ти метрова писанка.

А в місті Коломия на Івано - Франківщині є цікавий музей «Писанка» у вигляді великоднього яйця заввишки 13 м. Тут експонується близько 6 тис. писанок з різних куточків України і світу.

Д/з: Робота з інтернет-джерелами. Підготувати інформацію про писанки
Д/з надішліть на human, або на електронну адресу kmitevich.alex@gmail.com